

Нова адміністрація США: чого очікувати Латинській Америці та Україні

Пост-реліз за результатами круглого столу

Закритий круглий стіл було проведено в онлайн-форматі за правилами Chatham House 5 лютого 2025 р. Фондом “Демократичні ініціативи” ім. Ілька Кучеріва (м. Київ) за участі експертів з Аргентини, Бразилії, Мексики та України

Пост-реліз за результатами круглого столу*

Ключові думки:

- Ключовим фактором, який часто недооцінюється у Вашингтоні, є стійкість українського суспільства. Громадський спротив поступкам Росії є критичним для внутрішньої стабільності. Ігнорування суспільних настроїв, зокрема з боку США, може призвести до справжньої делегітимації українського керівництва — не в сенсі російської пропаганди, а в реальних політичних термінах.
- Президент Трамп підходить до війни в Україні “прагматично”, зосереджуючись на трансакційних інтересах, таких як рідкоземельні ресурси України, та ослаблення Китаю через спробу “відірвати” від нього Росію, що насправді не виглядає реалістичним.
- Інструменти, які Трамп планує використовувати проти Росії, повинні бути асиметричними.
- Поляризація в Латинській Америці, що зумовлена ідеологічними імперативами, перешикоджає регіональній співпраці. Підхід Президента Трампа до різних урядів залежить від їх ідеології. У той час як нинішньому уряду Аргентини спілкування з Трампом дається легше, ізоляціонізм США і тиск Трампа на Латинську Америку допомагає Китаю та іншим зовнішнім гравцям посилити свої позиції в регіоні.
- Бразилія розглядає Росію як рушія багатопольярного світу, тому стратегічна поразка Росії (її можливий розпад або зміна режиму) є небажаною, оскільки Бразилія хоче використовувати цей тренд для зміцнення свого статусу на міжнародній арені.
- Мексика розглядає Канаду як союзника в нинішній ситуації, що допомагає обом країнам диверсифікувати торговельні питання.
- "Америка передусім" є демонстрацією багатосторонньої системи (США вийшли з ВООЗ, Паризької кліматичної угоди, Ради ООН з прав людини тощо). Це імперіалістичне та недемократичне бачення світу.

---

* Круглий стіл відбувся 5 лютого 2025 року. На момент дискусії експерти висловлювали свої думки, спираючись на доступну інформацію, і хоча з часу проведення заходу міжнародний контекст зазнав змін, ключові ідеї та висновки експертів залишаються важливими для розуміння ширших геополітичних тенденцій.

- *Питання непорушності державних кордонів вже не є таким очевидним, як у минулому.*

За сприяння Фонду “Демократичні ініціативи” імені Ілька Кучеріва, 5 лютого 2025 р. відбувся закритий експертний круглий стіл на тему “*Нова адміністрація США: чого очікувати Латинській Америці та Україні*”. Захід відбувся в онлайн-форматі за правилами Chatham House та об'єднав аналітиків та науковців з України, Аргентини, Бразилії, Мексики з метою консолідації діалогу між Україною з країнами Латинської Америки. Зокрема експерти зосередили увагу на геополітичних, економічних та інших викликах у міжнародних відносинах зі зміною керівництва США.

Однією з ключових тем стала *потреба України у зміцненні своїх позицій у міжнародному партнерстві*. Українські експерти висловили очікування щодо гарантій безпеки та необхідності міжнародних зобов'язань для підтримки тривалого та справедливого миру в Україні. Учасники з України підкреслили, що українське суспільство у цьому питанні дотримується консенсусу, про що свідчать результати загальнонаціональних опитувань громадської думки, відповідно до яких стійкість залишається критично важливим фактором у стратегії перемоги України.

На думку українських експертів, з правової, безпекової та логістичної точки зору, підготовка до виборів в Україні у 2025 році залишається сумнівною, навіть ризикованою. З політичної точки зору, гібридна війна Росії, включно з інформаційними маніпуляціями також може мати у цьому контексті значний негативний ефект.

«Якщо на Україну чинитимуть тиск з метою проведення виборів невдовзі після припинення вогню, без стабільного перехідного періоду, внутрішня дестабілізація стане серйозним ризиком. Проросійські сили - хоча й не виступають за союз з Росією - можуть позиціонувати себе як «кандидати за мир», наполягаючи на широких поступках. Цей ризик часто недооцінюється в дискусіях про негайні вибори після припинення вогню». Ба більше, необхідно мати гарантії безпеки, аби наступного дня після виборів Росія не відновила агресію.

Під час круглого столу українські експерти наголошували, що підтримка України з боку США в рамках системи колективної оборони НАТО є найкращим варіантом, який унеможливить перебування України у так званій “сірій безпековій зоні”. Інтеграція України до колективної системи безпеки здатна посилити стабільність, зменшити ризик повторення російської агресії та гарантуватиме новій адміністрації США відданість дипломатичному шляху повернення своїх тимчасово окупованих територій.

“У заявах Вашингтона відсутні критично важливі для України мінімальні умови припинення вогню: гарантії безпеки, членство в НАТО та обов'язкові двосторонні угоди, які були б міцнішими за попередні запевнення. Україна прагне забезпечити, щоб ці гарантії були закріплені одночасно з переговорами про припинення вогню, а не як другорядне питання.”

Позиції нової адміністрації США на тлі тривалої російської агресії в Україні

Невизначеність та зміни, що відбуваються у зовнішній політиці США, роблять майбутнє менш передбачуваним, зокрема щодо зобов'язань Сполучених Штатів перед Україною.

Українські експерти зазначили, що з точки зору українських політиків та управлінців: *“[Дональд] Трамп все ще неймовірно непередбачуваний. Його непередбачуваність поширюється не лише на Україну, а й на демократичний Захід та інші демократичні країни. Він також є хаотичною та непередбачуваною фігурою у відносинах із Росією”*. Але також він не захоче виглядати “слабаком” у відносинах з Росією.

В межах обговорення було виокремлено два основні інтереси, які президент Трамп має у своїх зовнішньополітичних прагненнях щодо України: перший і найбільший інтерес полягає у створенні власного іміджу. Він намагається представити себе не лише як главу Сполучених Штатів, але й як великого міжнародного лідера.

«Трамп усе ще залишається нью-йоркським бізнесменом, яким він був більшу частину свого життя. Він намагається зробити будь-які зовнішні відносини вигідними як для себе, так і для своєї країни, і ці два наративи Україна може використовувати щодо Трампа.»

Експерти з країн Латинської Америки своєю чергою проаналізували позиціонування регіону в глобальних справах, зауваживши, що відносини між країнами регіону та США історично зазнавали коливань.

“Протягом останніх десятиліть США мали низькоінтенсивні відносини з Латинською Америкою загалом, навіть попри те, що під час Холодної війни цей регіон вважався їхньою зоною впливу. Крім того, політика США щодо Латинської Америки не була однорідною, (...) двосторонні відносини з будь-якою країною регіону могли змінюватися відповідно до політичних змін у цій країні. Це послаблення уваги США створило вакуум, який природньо використовували інші позарегіональні сили, такі як Китай у всьому регіоні, Росія в таких країнах, як

Куба, Венесуела, Нікарагуа або Болівія, а також Іран. Крім того, останнім часом спостерігається підвищення інтересу Індії до нашого регіону".

На думку експертів, політика США щодо регіону має базуватися на співпраці та партнерстві, якщо не заради добробуту самого регіону, то хоча б з огляду на глобальні геополітичні інтереси США. Сучасний світовий порядок демонструє, що країни вже не так охоче приєднуються до тієї чи іншої сфери впливу, а радше керуються власними національними чи економічними інтересами.

Китай і Росія роблять усе можливе, щоб залучити країни Африки, Азії та Латинської Америки до економічної, фінансової чи військової співпраці, часто використовуючи дезінформацію. Саме тому в інтересах США має бути застосування "м'якої сили" та розширення співпраці в регіоні, який є найближчим до них і також поділяє західні цінності.

«Під час своєї інавгураційної промови президент Трамп оголосив, що має намір повернути контроль над Панамським каналом. Тож першою країною, яку відвідав новий державний секретар Марко Рубіо, виявилась Панама. Це рішення не лише зробило Латинську Америку першим регіоном у світі, який відвідала нова адміністрація, але й вперше на посаду державного секретаря було призначено людину латиноамериканського походження з Куби, яка добре володіє іспанською мовою та чудово знає регіон. Це був важливий сигнал, і ми сподіваємося, що він сприятиме зміцненню відносин між країнами Західної півкулі.»

Економічний аспект регіональної та міжрегіональної співпраці

Учасники круглого столу висловили занепокоєння щодо економічної вразливості регіону Латинської Америки та можливих наслідків протекціоністської політики США. Низка країн підтримує тісні торговельні відносини з Росією, зокрема у питаннях імпорту добрив, енергетичних та сировинних матеріалів. Ця економічна залежність впливає на формування політичної позиції та дипломатичної стратегії.

Подібного впливу зазнала, наприклад, Бразилія, що хоча й декларує свій нейтралітет, але де-факто він працює на Росію.

Таку підтримку Росії з боку Бразилії можна пояснити трьома основними факторами: нормативним, "матеріалістичним" та статусним. Дипломатична традиція Бразилії загалом базується на формальному нейтралітеті. Водночас, Бразилія прагне відігравати значну роль у глобальній дипломатії, і підтримка Росії відповідає її баченню "багатополярного світу".

Економічна залежність Бразилії від Росії, зокрема імпорт добрив (*Бразилія є найбільшим імпортером добрив у світі, Росія постачає Бразилії в середньому*

30-35% усіх добрих) і дизельного палива, також впливає на те, кому країна висловлює фактичну підтримку. За останні роки Росія посіла 4-те місце за обсягом торговельних відносин з Бразилією, хоча раніше вона обіймала лише 14-те місце, що є “матеріалістичним” поясненням нейтралітету.

Росія також користується і тим, що Бразилія та інші країни Латинської Америки є вразливими в контексті зовнішньої торгівлі та коливання цін. Попри це, громадськість Бразилії та країн регіону підтримує Україну: *"Понад 50% бразильців виступають на боці України. Росію підтримує лише 10% населення Бразилії."*

В межах дискусії учасники круглого столу також обговорили взаємовідносини країн в межах міжнародного об'єднання **BRICS** та його підходу до зменшення залежності від долара США. Один з латиноамериканських експертів наголосив, що впровадження валюти BRICS головним чином є ініціативою Китаю. Бразилія, хоч і бере участь у цьому форматі, загалом залишається орієнтованою на західні фінансові структури через значні валютні резерви в доларах США та євро. Найактивнішим прихильником відмови від домінування долара залишається Росія, тоді як Бразилія, Південна Африка та Індія дотримуються більш стриманої та прагматичної позиції.

Унікальне положення в регіоні займає **Мексика**. Географічна дуальність, як частини Північної та водночас Латинської Америки, дозволяє їй виступати мостом між двома регіонами. Водночас Мексика, США, та Канада мають міцні економічні зв'язки, адже значна частина експорту спрямовується між цими країнами і, незважаючи на політичну напругу, ці економічні зв'язки відіграють важливу роль у функціонуванні економіки США: *"80% мексиканського експорту та 70% канадського експорту надходять до США"*.

За словами латиноамериканських експертів, США під впливом таких політичних фігур, як Дональд Трамп, рухаються до моделі, яка підриває багатостороннє співробітництво, що створює ризики виникнення нового світового порядку, в якому домінуватиме принцип "Америка передусім".

Рекомендації експертів та бачення перспектив співпраці

За результатами обговорення експертами були озвучені рекомендації як для країн Латинської Америки, так і для України в умовах важкої прогнозованості зовнішньополітичних кроків президента Трампа.

Рекомендації для країн Латинської Америки передбачали:

- Розвиток співпраці у сфері цифрової трансформації та кібербезпеки – експерти наголосили на необхідності зміцнення співпраці у сфері цифрових технологій для підвищення економічної стійкості та безпеки в регіоні.
- Посилення регіональної економічної інтеграції – зменшення залежності від одного зовнішнього економічного партнера шляхом зміцнення регіональних торговельних угод і діалогу має стати одним із ключових стратегічних пріоритетів країн Латинської Америки.
- Визначення ролі Латинської Америки у світовій політиці, адаптуючись до змін у зовнішній політиці США – країни Латинської Америки повинні активніше долучатися до міжнародної дипломатії, використовуючи власні географічні та економічні позиції для адаптації до змін у світових альянсах. З огляду на “прагматичний” і транзакційний характер зовнішньої політики адміністрації Трампа, країни Латинської Америки повинні діяти гнучко та проактивно для забезпечення вигідних економічних та дипломатичних угод.

Рекомендації експертного середовища для України включають:

- Протидію російській дезінформації та посилення комунікації з громадськістю в Латинській Америці – Україні варто чітко окреслювати свої пріоритети, посилювати заходи з протидії російській пропаганді в регіоні, зокрема шляхом роз’яснення конституційних та інших обмежень на проведення виборів в умовах воєнного стану.
- Розширення дипломатичних зв’язків за межі Європи та США – експерти наголосили на необхідності зміцнення присутності України в Латинській Америці, використовуючи спільні демократичні цінності та багатосторонні платформи для розширення міжнародної підтримки України у протистоянні з Росією. Україні варто підготуватися до можливих змін у підтримці з боку США та глобальних альянсів, зберігаючи при цьому свої стратегічні пріоритети.
- Пріоритизація безпекових гарантій у майбутніх переговорах – Україна має наполягати на отриманні чітких та надійних гарантій безпеки у будь-яких потенційних переговорах, особливо щодо можливого припинення вогню.

Дискусія підкреслила зростаючу геополітичну невизначеність, зокрема непередбачуваність зовнішньополітичного курсу США за адміністрації Трампа. Відсутність чіткої стратегії США щодо Латинської Америки створює простір для посилення впливу альтернативних глобальних гравців, що може призвести до подальшої поляризації та дестабілізації регіону. Учасники наголосили на необхідності продовження діалогу, взаєморозуміння та прагматичної співпраці між Україною та Латинською Америкою для спільного подолання викликів.

Фонд “Демократичні ініціативи” ім. Ілька Кучеріва

Заснований у 1992 році, Фонд “Демократичні ініціативи” імені Ілька Кучеріва є незалежним, авторитетним аналітичним центром, сфокусованим на дослідженні українського суспільства, його геополітичних орієнтацій та демократичних процесів, спираючись на аналіз результатів та динаміки соціологічних досліджень. “Демініціативи” провели більше 100 національних та регіональних соціологічних опитувань, включно з 17 національними екзит-полами, сотнями експертних опитувань, фокус-груп, а також адвокаційними, просвітницькими кампаніями. В 1998 році “Демініціативи” провели перший в Україні екзит-пол. А екзит-пол під час президентських виборів 2004 року виявив здійснені тодішньою владою фальсифікації і призвів до ненасильницької Помаранчевої революції.

Згідно рейтингу Global Go To Think Tank Index, сформованого в рамках програми Think Tanks and Civil Societies Program (TTCSP) Пенсильванського університету, “Демініціативи” входять до переліку 50 найвпливовіших неурядових аналітичних центрів країн Центрально-Східної Європи у 2016-2020 рр.

З 2014 року “Демініціативи” здійснюють аналіз російської агресії та її міжнародних наслідків.

Ірина Бекешкіна, директорка “Демініціатив” у 2010-2020 рр., входить до переліку 100 найвпливовіших українців усіх часів за версією популярного українського журналу НВ.

Вебсайт: www.dif.org.ua

E-mail: dif@dif.org.ua